

**KAINUUN TUULIVOIMAMAAKUNTAKAAVA
KAAVAEHDOTUKSESTA ESITETYT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET**

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaluonnos oli julkisesti nähtävillä 2.9.–2.10.2015. Lausuntoja pyydettiin osallisilta 93 kpl, joihin annettiin 38 lausuntoa määräajassa ja 5 määräajan jälkeen. Kannanottoja tai mielipiteitä annettiin määräajassa 13 kpl. Kannanotot ja mielipiteet sisältävät 17 yksityishenkilön allekirjoituksen sekä kolme yhdistystä.

Sisällys:

KAINUUN KUNNAT	3	MUUT VIRANOMAISET	9
Hyrnsalmen kunta.....	3	Kainuun ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat vastuualue	9
Kajaanin kaupunki	3	Kainuun ELY-keskus, elinkeinot ja työvoima - vastuualue	9
Kuhmon kaupunki.....	5	Kainuun SOTE -kuntayhtymä.....	9
Paltamon kunta	5	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue	11
Puolangan kunta	5	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Oulu.....	11
Ristijärven kunta.....	5	Työ- ja elinkeinoministeriö	12
Sotkamon kunta	5	Fingrid Oyj	12
Suomussalmen kunta.....	6	Finavia	12
Vaalun kunta	6	Ilmatieteen laitos.....	12
KAINUUSEEN RAJOITTUVAT KUNNAT	6	Ilmavoimien esikunta, Tikkakoski	12
Kuusamo	6	Kainuun Museo.....	12
Lieksa	6	Kainuun Pelastuslaitos	13
Liminka	7	Kainuun Prikaati	13
Muhos.....	7	Kainuun rajavartiosto.....	13
Nurmes.....	7	Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi	14
Pudasjärvi.....	7	Liikennevirasto.....	14
Pyhäntä	7	Luonnonvarakeskus	14
Rautavaara	7	Suomen metsäkeskus, Pohjoinen palvelualue..	14
Siikalatva	7	Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta, Logistiikkaosasto Tampere.....	14
Sonkajärvi.....	7	Suomen riistakeskus, Kainuu	16
Taivalkoski.....	7	Pääesikunta, Helsinki	16
Utajärvi	8	Maavoimien Esikunta, Mikkeli	16
Valtimo.....	8	Metsähallitus, Metsätalous, Pohjanmaa-Kainuu	16
Vieremä	8	Metsähallitus, Pohjanmaan luontopalvelut	16
NAAPURIMAAKUNTIEN LIITOT	8	Museovirasto	16
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	8		
Pohjois-Pohjanmaan liitto.....	8		
Pohjois-Savon liitto.....	9		

YHDISTYKSET JA TUTKIMUSLAITOKSET	17	Terrafame Group Oy	29
Elinkeinoelämän keskusliitto, Helsinki.....	17	Tornator Oy	29
Kainuun lintutieteellinen Yhdistys ry.....	17	TuuliSaimaa Oy	30
Kainuun luonnonsuojelupiiri ry	17	YKSITYISET MIELIPITEET	31
Metsänhoitoyhdistys Kainuu ry LKV.....	17	Juntunen Jussi.....	31
Metsänhoitoyhdistys Rokua-Paljakka, Puolanka18		Kajaanin seudun luonto ry	35
Metsänhoitoyhdistys Sotkamo.....	18	Karjalainen, Hannu	35
Metsänhoitoyhdistys Ylä-Kainuu	18	Keränen Juho	36
Kainuun Nuotta ry.....	18	Keränen Kalle	36
Hallan paliskunta	18	Keränen Paavo ja Pirjo.....	36
Hossa-Irnin paliskunta.....	18	Keränen Silja	38
Näljängän paliskunta	18	Kyhälä, Kimmo	39
Pintamon paliskunta	18	Matkailuyhdistys Puolanka-Paljakka Ry.....	40
Taivaikosken paliskunta	18	Matkailuyhdistys Ukkohalla-Hyrynsalmi ry	41
Hyrynsalmen-Ristijärven riistanhoitoyhdistys.....	18	Mutikainen, Ahti	42
Kajaanin riistanhoitoyhdistys	18	Pyykkönen Hannu ja Pirjo, Pyykkönen Olavi ja Sinikka, Pyykkönen Yrjö ja Taimi, Pyykkönen Jukka, Pyykkönen Emil perikunta.....	42
Kuhmon riistanhoitoyhdistys.....	18	Pyykkönen Sami.....	43
Paltamon riistanhoitoyhdistys.....	19		
Puolangan riistanhoitoyhdistys.....	19		
Sotkamon riistanhoitoyhdistys	19		
Suomussalmen riistanhoitoyhdistys	19		
Vuolijoen riistanhoitoyhdistys	19		
Vaalan riistanhoitoyhdistys	22		
Kainuun Yrittäjät ry	22		
Kajaanin kauppakamariosasto	22		
Luonto-Liitto ry.....	22		
Metsänomistajien liitto Pohjois-Suomi, Kainuu ..22			
MTK-Pohjois-Suomi, Kainuu	22		
MTK ry, Metsälinja.....	24		
Paliskuntain yhdistys	25		
ProAgria Kainuu	27		
TUULIVOIMATOIMIJAT JA YRITYKSET	27		
ABO Wind Oy	27		
Caruna sähkönsiirtoyhtiö.....	27		
Kainuun Etu Oy	27		
Loiste Sähköverkko Oy	27		
Metsähallitus.....	27		
Otsotuuli Oy.....	28		
UPM Metsä, Kajaanin metsäpalvelutoimisto.....	29		
Prokon Wind Energy Finland Oy	29		
Suomen tuulivoimayhdistys ry.....	29		
Taaleritehdas Oyj	29		

LAUSUNNON SISÄLTÖ	VASTINE
KAINUUN KUNNAT	
Hyrnsalmen kunta (<i>Myönnetty jatkoaikaa lausunnon antamiseen 7.10.2015 saakka. Lausunto saapui 8.10.2015</i>)	
Lausuntonaan Hyrnsalmen kunnanhallitus esittää, että Isovaara-Illevara alue palautetaan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaan.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Kajaanin kaupunki	
Tuulivoimalahankkeiden koon rajoittaminen teoreettisella kolmen kilometrin ranta-alueella neljään tai alle neljään voimalaan ei riittävästi turvaa Oulujärven maisema- ja matkailuarvojen säilymistä. Kaava selostuksessa todetaan, että erityisesti Oulujärven rantamaiseman vakituiselle ja loma-asutukselle tuulivoimalat voivat aiheuttaa maisemavaihtuksia laajalla alueella johtuen suurista järvenselkä vesialueista. Oulujärven matkailuvaikutus Kainuulle on merkittävä. Oulujärven ranta-alueet kuuluvat maakuntakaavan matkailun vetovoima-alueeseen, johon kuuluvat matkailu- ja virkistystoiminnan kannalta merkittävimmät aluekokonaisuudet sisältäen matkailukeskusten alueet ja niihin liittyvät virkistys-, suojelu- ja muut alueet, joista on mahdollista kehittää matkailu- ja virkistystoimintaa palveleva laaja kokonaisuus. Maisemallisten arvojen turvaamiseksi tulisi Oulujärven ranta-alueesta laatia kohtuullisen tarkka maisemaselvitys, johon voimallaitoksia rajoittavan maisema-alueen rajausta perustuu. Ehdotusvaiheessa oleva Kainuun maakunnallinen maisemaselvitys sekä arvokkaiden maisema-alueiden inventointipäivityksen tulokset tulisi ottaa huomioon jo tuulivoimamaakuntakaavassa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Kaavaehdotuksessa on esitetty Vaalan kunnan alueella meneillään olevaan tuulivoimahankkeeseen perustuen Kajaanin alueelle, aivan Vaalan rajalle sijoittuva, Metsälamminkankaan tuulivoima-alue (tv 6). Kajaanin puolella edellytykset tuulivoimatoiminnan aloittamiselle ovat varsin rajalliset. Kainuun maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen	<i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.

<p>täydennyksen (2013) perusteella alue on heikosti soveltuva seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon. Perusteluissa todetaan, että alue kuuluu maakuntakaavan matkailun vetovoima-alueeseen. Lisäksi todetaan, että Metlan maisemavaikutusten luokituksen mukaan alue on herkkyyksivaikutuksiltaan keskitasoa ja sijaitsee osittain hiljaisella luontoalueella. Kaavaehdotuksessa esitetystä Metsälamminkankaan tuulivoima-alueesta on etäisyyttä Oulujärveen lähimmillään noin kolme kilometriä.</p> <p>Metsälamminkankaan tuulivoimahankekohteen lähellä sijaitsevan Ojanperän kylän asukkaat suhtautuvat kielteisesti alueen tuulivoimahankkeeseen. Ojanperän kylän lähimpiin asuinrakennuksiin on esitettyä tuulivoima-alueelta matkaa vain reilu kilometri.</p> <p>Kajaanin kaupunki esittää edellä mainituin perustein Metsälamminkankaan tuulivoima-alueen poistamista Kainuun tuulivoimamaakuntakaavasta.</p>	
<p>Kainuun ELY-keskus on todennut Piiparinmäen tuulivoimapuiston osa yleiskaavaehdotuksesta 17.8.2015 Kajaanin kaupungille antamassa lausunnossaan, että kaava-alueella on jopa valtakunnallisesti merkittäviä suojeluarvoja, jotka pystytään huomioimaan laaja-alaisuutensa vuoksi parhaiten maakuntakaavan laatimisen yhteydessä. ELY:n mukaan seudullisen tarkastelun tarve korostuu, koska alueella on tiedossa äärimmäisen ja erittäin uhanalaisten lajien suojeluun ja monimuotoisuuden suojeluun liittyviä kysymyksiä kuten suurpedot, suuret petolinnut, metsäpeura ja metsähanhi sekä maakunnalliset rajat ylittäviä ekologisia yhteyksiä.</p> <p>Tuulivoimamaakuntakaavaehdotuksen selostuksessa on Kajaanin alueella olevien tuulivoimala-alueiden kuvauksissa kuitenkin todettu, että mahdolliset vaikutukset luontoarvoihin tulee ottaa huomioon tarkemmassa suunnittelussa. Koska maakuntakaavalla on yleiskaavoitusta ohjaava vaikutus, tulisi em. kysymykset ratkaista maakuntakaavatasolla Kainuun ELY-keskuksen lausunnossa esitetyt asiat huomioiden.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Tuulivoimaloista aiheutuvista haittavaikutuksista erityisesti melu ja lapojen pyörimisestä aiheutuva välke koetaan häiritsevänä ja terveyteen vaikuttavana tekijänä. Kainuun tuulivoimamaakuntakaava ehdotuksessa on alueiden rajauksessa käytetty 1000 metrin suojaetäisyyttä vakituiseen ja loma-asutukseen. Sosiaali- ja terveysministeriö on Varsinais-Suomen ja Pohjois-Savon maakuntakaavoista antamissa</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

lausunnoissa vuonna 2013 katsonut, että riittävä suojavyöhyke asutukseen tulisi olla 2 000 metriä. Melun ja välkkeen vaikutukset tuulivoima-alueiden sijoittumiseen asutukseen nähden tulee maakunta-kaavassa ottaa huomioon Kainuun terveyden suojeluviranomaisen esittämällä tavalla.	
Kuhmon kaupunki	
Kuhmon kaupungilla ole huomautettavaa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan ehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Paltamon kunta	
Paltamon kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa laaditusta Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Puolangan kunta	
Puolangan kunnalla ei ole huomauttamista Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Ristijärven kunta	
Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan määrittelyssä on huomioitava se, että Ristijärven kunnan alueelle turvataan tulevaisuudessa mahdollisuus rakentaa ja kaavoittaa pienempiä tuulivoimatuotantoon sopivia alueita. Muilta osin kunnalla ei ole huomautettavaa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Sotkamon kunta	
Sotkamon kunnanhallitus toteaa, että lausunnolla olevan tuulivoimamaakuntakaavan ehdotuksessa tulee huomioida vaikutusalueella jo olevien matkailu- ja muiden yritysten toimintaedellytysten turvaaminen. Kunnan näkemyksen mukaan muun yritystoiminnan huomioiminen ei heikennä oleellisesti tuulivoiman toteutusmahdollisuuksia.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.

Suomussalmen kunta	
Suomussalmen kunnalla ei ole huomauttamista Kainuun tuulivoima- maakuntakaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Vaalan kunta	
Kainuun liitto on ilmoittanut, ettei se jatka tuulivoimamaakuntakaavan valmistelua Vaalan kunnan osalta Vaalan siirtyessä Pohjois- Pohjanmaan maakuntaan vuoden 2016 alussa. Vaalassa on valmisteil- la ehdotusvaiheessa oleva Vaalan kuntaa koskeva tuulivoimayleiska- va, jonka Kainuun liitto on huomioinut maakuntakaavan luonnosvai- heen suunnittelussa, vastaavasti Vaalan tuulivoimayleiskaavan valmis- telussa on huomioitu Kainuun liiton luonnosvaiheen valmistelu ja an- netut palautteet / vastineet.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Maakuntakaavaehdotuksessa ei ole osoitettu tuulivoimarakentamisen aluevarauksia Vaalan alueelle. Vaalassa kunnan valtuuston hyväksy- mään Metsälamminkankaan tuulivoimayleiskaavaan liittyen maakunta- kaavaehdotuksessa on huomioitu siihen liittyvä Kajaanin kaupungin puolelle sijoittuva tuulivoimarakentamisen vaikutus-/ laajennusalue.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Maakuntakaavan luonnosvaiheen lausunnossa Vaalan kunta totesi, että Paltamon kunnan puolelle sijoittuvan Teerivaaran tuulivoimarak- entamishankkeen yhteydessä tulee uusien sähkönsiirtolinjojen toteutuk- sessa huomioida myös Vaalan kunnan alueelle suunnitellut hankkeet ja niihin liittyvät sähkönsiirtotarpeet.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Vaalan kunnalla ei ole huomautettavaa tuulivoimayleiskaavaehdotuk- sesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
KAINUUSEEN RAJOITTUVAT KUNNAT	
Kuusamo	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Lieksa	
Lieksan kaupungilla ei ole huomautettavaa Kainuun tuulivoimamaakun-	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>

takaavaehdotuksesta.	Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Liminka	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Muhos	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Nurmes	
Kaupunginhallitus toteaa, että Nurmeksen kaupungilla ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Pudasjärvi	
Pudasjärven kunnalla ei ole huomautettavaa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan ehdotukseen.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Pyhäntä	
Pyhännän kunnalla ei ole huomautettavaa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan ehdotukseen.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Rautavaara	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Siikalatva	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Sonkajärvi	
Sonkajärven kunnalla ei ole huomautettavaa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaehdotukseen.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Taivalkoski	
Taivalkosken kunnalla ei ole huomautettavaa Kainuun tuulivoimamaa-	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>

kuntakaavan kaavaehdotukseen.	Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Utajärvi	
Utajärven kunnalla ole huomautettavaa koskien Kainuun tuulivoima- maakuntakaavan ehdotusta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Valtimo	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Vieremä	
Kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa Kainuun tuulivoimamaa- kuntakaavan kaavaehdotukseen.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
NAAPURIMAAKUNTIEN LIITOT	
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto (<i>Lausunto saapui 12.10.2015</i>)	
Pohjois-Karjalan maakuntaliitolla ei ole maakuntakaavaehdotuksesta huomautettavaa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Pohjois-Pohjanmaan liitto	
Maakuntakaavaehdotuksessa tuulivoimala-alueiden rajauksia ja kaa- vamääräyksiä on tarkistettu sekä kaavan vaikutusten arviointia täyden- netty Natura-, maisema- ja linnustovaikutusten osalta. Selvitykset ovat kattavat ja havainnolliset. Kaavaluonnoksessa maakuntarajan lähei- syydessä olleet tuulivoima-alueet, jotka liiton lausunnossa mainittiin, sijoituivat Vaalan alueelle. Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakun- takaavoissa lähtökohta seudullisesti merkittävän tuulipuiston määritte- lylle on sama, rajana on vähintään 10 voimalaa. Maisemallisesti herkül- lä Oulujärven alueella rajan asettaminen alemmaksi on perusteltua. Rokuan-Oulujärven alue on osoitettu matkailun vetovoima-alueena se- kä Pohjois-Pohjanmaan että Kainuun maakuntakaavoissa. Rokua on ehdolla myös valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ole Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>

ehdotuksesta huomautettavaa.	Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Pohjois-Savon liitto	
Pohjois-Savon liitolla ei ole maakuntakaavaehdotuksesta huomautettavaa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
MUUT VIRANOMAISET	
Kainuun ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat vastuualue	
Kainuun ELY-keskus toteaa, että sen kaavaluonnoksesta antamassa lausunnossa esille tuodut asiat on otettu riittävässä määrin huomioon kaavaehdotusta laadittaessa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Kainuussa on ollut samanaikaisesti tuulivoimamaakunta-kaavoituksen kanssa vireillä tuulivoimayleiskaavoja. Metsälamminkankaan, Piiparinmäen ja Murtomäen tuulivoimaosayleiskaavojen laatimisen yhteydessä on tuotu esille, että suurpetojen mm. suden elinympäristöasiat voidaan huomioida maantieteellisen laajuutensa vuoksi parhaiten seudullisen suunnittelun tasolla. Tämän vuoksi Kainuun ELY-keskus toteaa, että esille tulleet suurpetojen, erityisesti suden, elinympäristöasiat käsiteltäisiin riittäväällä tavalla tuulivoimamaakunta-kaavan laatimisen yhteydessä.	<i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Kainuun ELY-keskus, elinkeinot ja työvoima -vastuualue	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Kainuun SOTE -kuntayhtymä	
Terveydensuojeluviranomaiselta ei ole pyydetty lausuntoa kaavan ollessa luonnosvaiheessa. Kaavaselostuksen liitteenä olevassa vaikutusten arvioinnissa ei ole erityisesti arvioitu kaavan vaikutusta ihmisten terveyteen, vaikka muita vaikutuksia on arvioitu hyvinkin monipuolisesti. Terveydensuojeluviranomaisen näkökulmasta mahdollinen tuulivoimaloiden aiheuttama meluhaitta lähiasukkaille on merkittävin ihmisiin kohdistuva terveysvaikutus. Voimaloiden aiheuttamaan meluun vaikuttaa oleellisesti niiden koko sekä melun leviämiseen paikalliset olosuhteet, mm. maaston muodot, puusto, vesistöjen läheisyys ym. Melu- ja välkevaikutuksia on käsitelty kaavaselostuksessa lähinnä viihtyvyyshaittana.	<i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.

<p>Näiden terveyshaittojen välttämiseksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa vaikutukset ihmisten terveyteen tulee ottaa erityisesti huomioon.</p> <p>Kaavoituksessa ja tuulivoima-alueita suunnitellessa tulee tarkastella huolellisesti ihmisten elinympäristöön sekä terveyteen ja viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen ohjauksessa tulee huomioida pysyvä asutus ja muut häiriintyvät kohteet myös kuntarajojen yli. Aluevarausten yhteisvaikutukset tulee olla selvitetty viimeistään yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioiden myös vapaa-ajan asutus.</p>	
<p>Koska tuulivoimaloiden melun leviämisen estäminen laitoksen sijoittamisen jälkeen on käytännössä mahdotonta muutoin kuin toimintaa rajoittamalla, tulee niiden suunnittelussa ja sijoittamisessa kiinnittää erityistä huomiota niiden sijoittamiseen riittävän etäälle altistuvista kohteista.</p> <p>Maakuntakaavaehdotuksessa tuulivoimaloiden alueiden rajauksessa on käytetty 1000 metrin suojaetäisyyttä sekä pysyvään että loma-asutukseen (kaavaselostus s. 50). Vaikka suojaetäisyys toimii lähtökohtana yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle, tulee terveysvaikutusten osalta selvittää, onko etäisyys riittävä asutukseen nähden. Tuulivoimaloita sijoitettaessa on huomioitava myös mitä rakennusten sisällä olevasta melusta säädetään terveydensuojelulain nojalla. Terveyshaitan arviointi tehdään asuntokohtaisesti ja tästä syystä suojaetäisyyden tulisi olla sellainen, että sillä voidaan mahdollisimman varmasti välttää terveyshaittojen syntyminen myös yksittäisissä asunnoissa. Kaavaselostuksessa on huomioitu tähän liittyvä uusi säädös (STM 545/2015), joka on tullut voimaan 15.5.2015.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Valtioneuvosto on antanut myös asetuksen (1107/2015) tuulivoimaloiden ulkomelusta. Asetuksen mukaisilla ohjearvoilla pyritään varmistamaan, että tuulivoimalat ja asutus ovat riittävän etäällä toisistaan eikä melusta aiheudu ihmisille terveyshaittaa tai muuta merkittävää ympäristön pilaantumista. Asetus on tullut voimaan 1.9.2015 ja sitä sovelletaan mm. kaikkiin voimaantulopäivän jälkeen vireille tulleisiin MRL:n mukaisiin kaavaehdotuksiin. Tämä tulee huomioida myös tuulivoimamaakuntakaavaehdotuksessa.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i></p> <p>Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kaavaehdotuksessa on esitetty tuulivoiman rakentamista koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä. Terveystensuojeluviranomainen esittää, että</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa</p>

<p>melu- ja välkevaikutuksia koskevaa määräystä täsmennetään terveyshaitan osalta. Määräys voisi olla muodossa "...ettei asutukselle aiheudu melusta tai välkkeestä johtuvaa kohtuutonta räsitusä tai terveyshaittaa".</p>	<p>19.10.2015.</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue</p>	
<p>Yhteysväliä Oulu-Kajaani koskevissa selvityksissä 1960-luvulta lähtien on esitetty Oulujärven ylitystietä (Oulujärven maisematie) välille Petäjälahti-Toukansaari-Kajaani. Tie lyhentäisi Oulun ja Kajaanin väliä noin 25 km. Mahdollisen Oulujärven maisematien ja tuulivoimaloiden alueen yhteensovittaminen on haasteellista Paltamon Teerivaaran tuulivoimala-alueella.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Muilta osin Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ei ole huomautettavaa tuulivoimamaakuntakaavaluonnoksesta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Oulu</p>	
<p>Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat - vastuualue toteaa, että maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ihmisten terveyteen kohdistuviin vaikutuksiin. Ihmisten terveyteen kohdistuvat vaikutukset liittyvät tuulivoimamaakuntakaavassa lähinnä tuulivoimaloista syntyvään meluun ja välkkeeseen.</p> <p>Maakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan tuulivoimaloiden alueiden rajauksessa on käytetty 1000 metrin suojaetäisyyttä pysyvään ja loma-asutukseen. Suojaetäisyys toimii lähtökohtana yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle. Tuulivoimaloiden sijoittuminen ratkaistaan yksityiskohtaisen suunnittelun, vaikutusten arvioinnin ja voimassa olevien säännösten mukaisesti. Selostuksen mukaan yksityiskohtaisten selvitysten perusteella tulee varmistaa, ettei tuulivoimalarakentamisesta aiheudu merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia.</p> <p>Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue pitää Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaselostuksessa esitettyä 1000 metrin suojaetäisyyttä pysyvään ja loma-asutukseen lähtökohtaisesti melko lyhyenä. Selostuksessa on</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

kuitenkin todettu hyvin yksityiskohtaisen suunnittelun ja voimassa olevien säännösten noudattamisen merkitys tuulivoimarakentamisen melu- ja välkevaikutusten ehkäisyssä. Vastuualueen näkemyksen mukaan tuulivoimamaakuntakaavassa onkin tunnistettu tuulivoimarakentamisen merkittävimmät ihmisten terveyteen kohdistuvat vaikutukset.	
Työ- ja elinkeinoministeriö	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Fingrid Oyj	
Fingrid Oyj:llä ei ole huomautettavaa laaditusta maakuntakaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Finavia	
Finavia Oyj:llä ei ole lausuttavaa tuulivoimamaakuntakaavan kaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Ilmatieteen laitos	
Ilmatieteen laitoksella ei ole huomauttamista tuulivoimamaakuntakaavan kaavaehdotukseen.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Ilmavoimien esikunta, Tikkakoski	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Kainuun Museo	
Kiinteät muinaisjäännökset Kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa museo huomautti, että maakunnallisesti merkittäväksi arvioitua Saaresjoen harkkoyhtiä ei kaavassa mainita, vaikka se sijaitsee aivan Lammaslammin-kankaan alueen rajalla. Nyt kohteesta on maininta Piiparlnmäki-Kokkosuo -nimiseksi muuttuneen alueen "Suunnittelu ja kaavoitustilanne" -luvussa. Kuitenkaan sitä ei mainita kyseisen alueen vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Joitain vaikutuksia aivan vieressä si-	<i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.

jaitsevalla tuulivoimaloiden alueella maakunnallisesti merkittävään kohteeseen kuitenkin voi olettaa olevan.	
Kaikkiaan muinaismuistolain 295/63 suojaamat kiinteät muinaisjäänökset on otettu kaavaehdotuksessa asianmukaisesti huomioon. Arkeologinen kulttuuriperintö mainitaan yleisissä suunnittelumääräyksissä ja kaavaselostuksessa edellytetään muinaisjäänösinventointia alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Rakennettu ympäristö Tuulivoimaloiden näkyvyyttä ja vaikutuksia maisemassa on tutkittu valokuvamallinnuksilla. Kuvasovitteet on otettu kaikista muista kohteista paitsi Paltamon Teerivaarasta ja Sotkamon Tuomaanmäestä. Kuvasovitteet myös näistä kohteista pitää liittää näkemäanalyysiin.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Tuulivoiman vaikutusten arvioinnissa kulttuuriympäristöön, kulttuuriperintöön ja maisemaan kohdistuvat vaikutukset ovat kaikilla osoitetuilla kohteilla merkittäviä.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Tuulivoimarakentamisessa yksi monista ongelmista on voimaloiden mittasuhteet muuhun rakentamiseen verrattuna. Voimaloiden sijoittaminen maisemaan näkyy kauas, etenkin kun osa voimaloista sijoittuu korkeille vaaroille Oulujärven ympärille. Näkyvyyttä ja vaikuttavuutta on tarkasteltava myös maakunnan rajojen yli Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan sekä Pohjois-Savon suuntaan.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Kainuun Museolla ei ole muuta huomautettavaa tuulivoimakaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Kainuun Pelastuslaitos	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Kainuun Prikaati	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Kainuun rajavartiosto	
Kainuun Rajavartiostolla ei ole lausuttavaa tuulivoimamaakuntakaavaan.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi (Lausunto saapui 7.10.2015)	
Trafi on lausunut jo asiasta hankkeen aiemmissa vaiheissa. Kaavaehdotuksessa huomioidaan ilmaliikenteen ehdot ja tarpeet. Kaavaehdotukseen Trafilla ei ole lisäkommentteja.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Liikennevirasto	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Luonnonvarakeskus	
Kaavan yleisten suunnittelumääräysten mukaan tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen ja kulttuuriperintöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Määräyksissä painotetaan perustellusti myös sitä, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset tulisi ottaa huomioon. Lopputuloksen kannalta on kriittistä, miten näitä suunnittelumääräyksiä käytännössä sovelletaan.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Luonnonvarakeskuksen huolenaiheita ovat edelleen metsäpeura ja susi. Kainuu on näille elintärkeää aluetta, ja Suomella on erityinen vastuu näistä lajeista niin kansallisesti kuin myös EU:n puitteissa. Suden laajat elinpiirit ovat yleisesti tunnettuja, mutta myös metsäpeuralla on laajoja vuodenaikaisliikuntoja. Suurielinpiirisinä lajeina metsäpeura ja susi eivät ole yhteen paikkaan sidottuja eivätkä millään yksinkertaisella tavalla huomioon otettavissa esimerkiksi hankealueita rajattaessa. Laajat asumattomat ja erämaiset alueet, joille tuulivoimahankkeita sijoittuu, muodostavat metsäpeuroille ja susille elintärkeitä kulkuyhteyksiä. Yksittäisten hankkeiden arvioinnissa tämä tulee ottaa erittäin painokkaasti huomioon. Kainuussa on jo viidellä hankealueella vireillä tuulivoimaosayleiskaavan laatiminen ja ympäristövaikutusten arviointiprosessi on käynnistynyt seitsemälle tuulivoimahankkeelle.	<i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Suomen metsäkeskus, Pohjoinen palvelualue	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta, Logistiikkaosasto	

Tampere (Lausunto saapui 5.10.2015)	
<p>PVLOGLE pyytää, että tuulivoima-alueiden maakuntakaavamääräys muutetaan seuraavanlaiseksi suunnittelumääräykseksi: "Aluetta suunniteltaessa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset (huolehtia siitä, että ei heikennetä puolustusvoimien toimintaedellytyksiä) sekä ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksien turvaamisesta johtuvat rajoitteet." Peruste edelliselle: nyt kaavaehdotuksessa puhutaan vain tutkajärjestelmistä, mutta ei muista puolustusvoimien toimintaedellytyksistä.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Tuulivoimaloiden haittavaikutukset puolustusvoimien kiinteään linkki-verkkoon tulee selvittää yksityiskohtaisessa suunnittelussa, koska niiden selvittäminen on ennen aikaista maakuntakaavan suunnittelu-vaiheessa. Selvitysten perusteeksi tarvitaan tarkat tiedot tuulivoimaloiden sijoituspaikoista ja tornin mitoista. Tästä johtuen selvitysvelvollisuus tulee huomioida kaavaselostuksessa ja suunnittelumääräyksissä. Erityisesti tämä koskee Sotkamon, Kajaanin, Paltamon, Vaalan ja Puolangan alueille suunniteltuja tuulivoimaloiden alueita.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Tuulivoimaloista tulee aina pyytää Pääesikunnan lausunto hyvissä ajoin ennen rakennushankkeen toteuttamista. PVLOGLE toteaa, että jos tuulivoimaloiden sijainnit, koot, tehot yms. muuttuvat Pääesikunnan antaman lausunnon mukaisesta, tulee Pääesikunnalta pyytää uusi lausunto tuulivoimaloiden hyväksyttävyydestä ja mahdollisista selvitystarpeista.</p> <p>Puolustusvoimien organisaatiomuutosten ja Suomen Turvallisuusverkko Oy:n (STUVE OY) perustamisen vuoksi kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyen on syytä pyytää lausunto myös STUVE OY:ltä, osoitteesta: asiakaspalvelu.stuve@erillisverkot.fi. Erillisverkko-konsernin vaihde on 029 444 0500.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Rakennus- ym. töitä tehdessä tulee huomioida alueella ja läheisyydessä mahdollisesti kulkevat puolustusvoimien kaapelilinjat. Mahdollisten kaapelilinjojen sijainti tulee selvittää hyvissä ajoin, vähintään kymmenen (10) työpäivää ennen aiottua rakentamista. Kaikki kaapelinäytöt tilataan Suomen Turvallisuusverkko Oy:ltä (STUVE Oy); asiakaspalvelu.stuve@erillisverkot.fi. Erillisverkko-konsernin vaihde on 029 444 0500.</p> <p>Kaavoituksesta mahdollisesti aiheutuvien olemassa olevien kaapelireitien siirtojen, kaapeleiden rakentamisen aikaisten suojaamisen tai mui-</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

den muutosten osalta kustannukset on kohdennettava muutoksen aiheuttajalle.	
Koska kuntakaavoilla ja rakennus-/toimenpideluvilla voidaan joskus ratkaista yksittäisiä tuulivoimalakohteita, PVLOGLE esittää, että Kainuun liitto myötävaikuttaisi siihen, että alueen kunnat lisäksi alueille laadittaviin kunnallisiin rakennusjärjestyksiin ja tarvittavilta osin yleiskaavoihin seuraavat lauseet: ”Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista tulee aina pyytää erillinen lausunto Pääesikunnalta koko kunnan alueella. Yksittäisiä alle 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeita pientuulivoimaloita saa rakentaa, mikäli ne eivät rajoitu puolustusvoimien vakituksessa käytössä oleviin alueisiin.”	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Suomen riistakeskus, Kainuu	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Pääesikunta, Helsinki	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Maavoimien Esikunta, Mikkelä	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Metsähallitus, Metsätalous, Pohjanmaa-Kainuu	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Metsähallitus, Pohjanmaan luontopalvelut	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Museovirasto	
Vaalan siirtymisestä huolimatta tuulivoima-alueiden vaikutukset suhteessa arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuun kulttuuriympäristöön tulee selvittää myös maakuntarajojen ylitse. Ongelmallisia ovat maakuntakaavan rajoilla olevat hankkeet, joiden näkymäanalyysseissä ei ole Museoviraston luonnosvaiheen lausunnossa esittämiä kaavaselvityksiä lisättäviä kuvasovitteita.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Tuulivoimakaavan vaikutusten arviointia kulttuuriympäristöön hankaloiittaa Teerivaaran alue, joka sijoittuu lähelle valtakunnallisesti merkittävää Manamansalon maisema-alueita.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.

<p>aluetta on valtakunnallisen maisema-alueiden päivitysinventoinnin pohjalta ehdotettu laajennettavaksi. YVA-selvityksessä vaikutusten arviointia on suoritettu lähinnä Martinlahden rannoilta, jossa maisemavaikutusten on arvioitu olevan kohtalaisia. Manamansalon mahdollisesti laajeneva maisema-alue ylittää tuulivoimapuiston lähialueelle (0-5 km), jossa voimaloiden maisemavaikutus voi olla dominoiva. Vaikutusten arviointi tulisikin laajentaa päivitysinventoinnissa mukaan ehdotettujen Rusilanlahden molemmilta rannoilta, sekä myös Kaivannonniemen alueelta.</p>	
<p>Sotkamon Tuomaanmäestä ja Ruoholamminlehdosta ei ole tehty kuvasovitteita suhteessa Valtimon Rasimäen valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY). Museovirasto esittää, että Teerivaaran (suhteessa Manamasalon laajennettuun maisema-alueeseen), Tuomaanmäen ja Ruoholamminlehdon kuvasovitteet liitetään näkymäanalyysiin, ja niiden tulokset huomioidaan vaikutusten arvioinnissa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa on tarkasteltu arkeologisen kulttuuriperinnön osuutta ja tuotu jo esille arkeologisten inventointien tuloksia käynnissä olevien tuulivoimahankkeiden osalta. Maakuntakaavaehdotuksen yleismääräyksiin sisältyvä velvoite inventointeihin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ohjaa riittävästi arkeologisen kulttuuriperinnön turvaamista.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>YHDISTYKSET JA TUTKIMUSLAITOKSET</p>	
<p>Elinkeinoelämän keskusliitto, Helsinki</p>	
<p>Ei lausuntoa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
<p>Kainuun lintutieteellinen Yhdistys ry</p>	
<p>Ei lausuntoa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
<p>Kainuun luonnonsuojelupiiri ry (<i>Myönnetty jatkoaikaa lausunnon antamiseen viimeistään 14.10.2015 saakka</i>)</p>	
<p>Metsänhoitoyhdistys Kainuu ry LKV</p>	
<p>Ei lausuntoa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>

Metsänhoitoyhdistys Rokua-Paljakka, Puolanka	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Metsänhoitoyhdistys Sotkamo	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Metsänhoitoyhdistys Ylä-Kainuu	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Kainuun Nuotta ry	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Hallan paliskunta	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Hossa-Irnin paliskunta	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Näljängän paliskunta	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Pintamon paliskunta	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Taivalkosken paliskunta	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Hyrinsalmen-Ristijärven riistanhoitoyhdistys	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Kajaanin riistanhoitoyhdistys	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Kuhmon riistanhoitoyhdistys	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>

Paltamon riistanhoitoyhdistys	
TV alue 8 Kainuun tuulivoimamaakuntakaava luonnoksessa ei ole huomioitu metsästysmahdollisuuden jatkumista alueella. Alue on hirvitihentymäaluetta ja ottaen huomioon Hahtolanmäki – Manamansaloja Petäjälähti- Manamansalo -tiet, jos metsästystä ei sallita alueella tulee hirvikolari riski kasvamaan ja hirvivahingot lisääntymään myös maa- ja metsätaloudessa. Nämä seikat huomioiden tulee Kainuun tuulivoimamaakuntakaava luonnokseen tehdä lisäys, joka sallii virkistyskäytön, mukaan lukien myös kaikenlaisen metsästysmahdollisuuden jatkumisen alueella. Näin estetään alueelle muodostumasta mm. ylisuuri hirvikanta ja vahinkojen lisääntyminen. Nämä seikat huomioiden varmistetaan alueen monipuolinen virkistyskäyttö.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
TV alue 9 Myös tälle alueelle kaavaluonnokseen tulee lisätä kaikenlaisen virkistyskäytön ja metsästysmahdollisuuden jatkuminen kaava-alueella.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Puolangan riistanhoitoyhdistys	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Sotkamon riistanhoitoyhdistys	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Suomussalmen riistanhoitoyhdistys	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Vuolijoen riistanhoitoyhdistys	
Tuulivoimamaakuntakaavaehdotuksesta yleisesti Vuolijoen riistanhoitoyhdistys suhtautuu kielteisesti Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaehdotukseen ja esittää että maakuntakaavassa ei jatkossakaan varattaisi alueita tuulivoimantuotantoon. Kainuussa eivät mitkään ekologiset, taloudelliset, tekniset tai sosiaaliset seikat puolla tuulivoiman rakentamista.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Sähköntuotanto tuulivoimalla ja tuulivoimaloiden rakentaminen ovat tunnetusti voimakkaasti tukirippuvaista, eli liiketaloudellisesti kannattamatonta, toimintaa ilman julkisista varoista maksettavaa tukea. Tä-	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.

<p>mä tarkoittaa myös sitä että mahdolliset voimaloiden rakentamisvaiheessa syntyvät työpaikat ovat käytännössä valtion verovaroista rahoitettuja. Kukaan ei myöskään voi taata ettei merkittävä osa rakennusurakoita tule menemään kainuulaisten sijaan ulkomaisille alihankkijoille, kuten käytännön kokemus suuremmiltakin työmailta on osoittanut. Verovaroista joudutaan kustantamaan myös tuulivoimaloiden hajautetun sijoittelun vaativat mittavat tie- ja voimalinjainfrastruktuurin investoinnit, sekä tuulivoiman vuoksi sähköverkon häiriöiden estoon liittyvät tekniset investoinnit. Tuulivoiman tuotannon taloudellinen kannattavuus ilman julkista tukea ei ole tutkijoiden mukaan todennäköistä vuosikymmeniin.</p> <p>Ulkomailta, etenkin Tanskasta ja Saksasta, saatujen kokemusten perusteella tuettu tuulivoimarakentaminen on johtanut sähkönhinnan nousuun ja fossiilisia polttoaineita käyttävän varavoiman massiiviseen lisärakentamiseen, mikä on osaltaan mitätöinyt laskennallisia hiilidioksidipäästövähennyksiä.</p>	
<p>Tuulivoimaloiden käyttö aiheuttaa matalataajuisia melua, jonka vaikutusta ihmisiin ja eläimiin ei ole kaikilta osin tarkkaan tutkittu. Ilmeisiä terveysvaikutuksia epäillään kuitenkin olevan olemassa, koska voimala-alueiden ympärille on sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksessa vaadittu suoja-alue. Erityisesti melun vaikutukset uhanalaisten ja vaarantuneiden eliölajien elinmahdollisuuksiin ja käyttäytymiseen ovat tutkimatta. Voimaloiden sijoittelu hajalleen aiheuttaa myös elinympäristöjen pirstoutumista uusien teiden ja voimalinjojen vuoksi.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kainuuta on perinteisesti pyritty markkinoimaan puhtaan luonnon ja vaaramaisemien mielikuvilla. Tästä näkökulmasta suunniteltu erämaisten maisemien ja Oulujärven maisemallisen arvon heikentäminen kannattamattomista tuulivoimaloista aluetalouteen saatavan marginaalisen tulonsiirron vuoksi vaikuttaa täysin vastuuttomalta toiminnalta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Piiparinmäki-Kokkosuon ja Metsälamminkankaan tuulivoimala-alueet Vuolijoen riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueella sijaitsevilla, suunnitelluilla Piiparinmäki-Kokkosuon ja Metsälamminkankaan tuulivoimala-alueilla ovat ehkä kaikista Kainuuseen kaavailluista tuulivoimala-alueista selkeimmin esillä kaikki tunnetut tuulivoimaloista aiheutuvat haittavaikutukset.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Maakuntakaavaselostuksen liitteenä olevassa tuulivoimala-alueiden</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>

<p>vaikutusten arvioinnissakaan ei ole esitetty vakavasti otettavia voimaloista saatavia hyötyjä. Voimaloiden aiheuttamia haittoja sitä vastoin on pyritty mahdollisuuksien mukaan vähättelemään ja osittain täysin sivuuttamaan.</p>	<p>Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Laajuudeltaan merkittävimmät voimaloiden aiheuttamat haittavaikutukset kohdistuvat luultavasti maisemaan, eli näille pinnanmuodoltaan suhteellisen tasaisille ja alaville alueille sijoitetut tuulivoimalat tulisivat näkymään Oulujärven suurille järvenselille jopa 50 kilometrin etäisyydelle saakka ja turmelemaan käytännössä koko Oulujärven järvimaiseman. Ei liene sattumaa, että tämän asian vahvistavat havainnekuvat ovat jääneet pois kaavaliitteiden joukosta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Vaikutusten arvioinnissa on pyritty myös sivuuttamaan voimaloiden aiheuttamat haitat rakentamiselle ja maankäytölle. Sosiaali- ja terveysministeriön vaatima kahden kilometrin suojaetäisyys voimaloiden ja asutuksen välillä tulee todennäköisesti johtamaan rakennuskieltoon suoja-alueella, mikä tarkoittaa merkittävää taloudellista haittaa maanomistajille. Tämän haitan korvaamisesta ei ole esitetty minkäänlaista suunnitelmaa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Piiparinmäki-Kokkosuon ja Metsälamminkankaan alueet ovat perinteisesti olleet tärkeitä virkistyskäyttöalueita. Etenkin metsästysalueina alueet ovat olleet suosittuja. Ruotsin esimerkin perusteella on oletettavaa että voimala-alueille on tulossa metsästyksen täyskielto ja luultavasti metsästystä pyritään rajoittamaan myös varsinaisen voimala-alueen ulkopuolella. Jokaisen voimalan ympärille tarvitaan myös suoja-alue, jossa liikkumista rajoitetaan tai saatetaan jopa kieltää kokonaan. Näillä rajoituksilla olisi hyvin kielteinen vaikutus jokamiehen oikeuksiin ja kajaanilaisten vapaaseen metsästysoikeuteen valtion mailla.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kaavaillut voimala-alueet sijaitsevat suojeltujen suden ja metsäpeuran esiintymisalueella. Vaikutukset näihin populaatioihin on kuvattu vähäisiksi vaikka arvatenkin minkäänlaista tutkimustietoa asiasta ei ole. On selvää että rakentamisaikaisella liikenteellä, rakentamisesta aiheutuvalla metsäalueiden pirstoutumisella ja voimaloiden käytöstä aiheutuvalla melulla tulee olemaan vaikutusta suden ja metsäpeuran käyttäytymiseen ja elinmahdollisuuksiin alueella. Susi kuuluu Euroopan Unionin luontodirektiiviin liitteessä IV(a) mainittuihin lajeihin, mikä tarkoittaa sitä, että suden lisääntymis- ja leväh-</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

dyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on automaattisesti kiellettyä ilman erillistä suojelupäätöstä. On mielestämme täysin selvää että sekä Piiparinmäki-Kokkosuon että Metsälamminkankaan alueille suunnitellut voimat heikentävät merkittävästi suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, ja jo pelkästään tämä riittää perusteeksi olla varaamatta alueita tuulivoimalatoiminnan käyttöön.	
Vuolijoen riistanhoitoyhdistyksen hallituksen puolesta toteamme, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan valmistelu on ollut Piiparinmäki-Kokkosuon ja Metsälamminkankaan alueiden osalta puutteellinen ja epäonnistunut. Pidämme selvänä, että ainoa perusteltavissa oleva vaihtoehto on ehdotetun kaavan hylkääminen kyseisten alueiden osalta.	Kaavaehdotusta muutetaan. Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Vaalan riistanhoitoyhdistys	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Kainuun Yrittäjät ry	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Kajaanin kauppakamariosasto	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Luonto-Liitto ry	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Metsänomistajien liitto Pohjois-Suomi, Kainuu	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
MTK-Pohjois-Suomi, Kainuu	
Tuulivoimapuistojen vaikutukset maa- ja metsätalouteen ovat vaihtelevia. Rakentaminen supistaa hieman erityisesti metsätalouteen käytettävää maa-alaa mutta toisaalta parantaa metsätalouden kuljetuksiin käytettävää tiestöä. Toteutuessaan tuulivoima-alue mahdollistaa maanomistajille huomattavasti metsätalouden tuottoja korkeamman vuokratuoton.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Maakuntakaavassa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Kainuun kaavaluonnoksen selvitysten mu-	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa

<p>kaan viidestätoista seudullisesti merkittävistä tuulivoima-alueista vain kolme soveltuu hyvin seudulliseen tuulivoimatuotantoon. Viisi aluetta soveltuu mahdollisesti ja neljä heikosti. Lopuille viidestätoista ei ole arviota soveltuvuudesta seudulliseen tuulivoimatuotantoon. Kahdella alueella, joilla ei ole arviota soveltuvuudesta on maininta, että tuuliolosuhteiden perusteella soveltuvat hyvin tuulivoimaloiden energiantuotantoon. Kainuusta luulisi harvaanasuttuna maakuntana löytyvän enemmän seudulliseen tuulivoimatuotantoon hyvin soveltuvia alueita.</p>	<p>19.10.2015.</p>
<p>Kainuussa tuulivoimamaakuntakaavan alueet ovat pääosin yhtiöiden tai metsähallituksen omistamilla mailla. Näin vuokratulot suuntautuvat pääosin kuntien saamia kiinteistöverotuloja lukuun ottamatta maakuntamme ulkopuolelle ja haitat jäävät paikallisille ihmisille. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa lähelle asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä. Kaavaehdotuksessa esitetty 1000 metrin suojaetäisyys ei ole riittävä.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kaavaehdotuksessa yli puolet kohteiden vaikutusten arvioinneista perustuvat konsulttien selvityksiin jo pitkään vireillä olleista hankkeista. Vaikutusten arvioinnit ovat voittopuolisesti haittapainotteisia ihmisten, eläinten ja kasvien kannalta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Etenkin luonnon ja ympäristöasioiden suhteen asioita on selvitetty monipuolisesti. Vaikutusten arvioinnissa ei ole kuitenkaan riittävästi selvitetty eri vaikutusten (melu, välke, maisema) yhteisvaikutusta terveelliseen ja viihtyisään elinympäristöön eikä maaseudun elinkeinoihin (pl. porotalous) tai maanarvon muutoksiin.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Tuulivoimaloiden käyttöikä on 20 – 30 vuotta. Mittavat tuulivoimaloiden purkamisoperaatiot on otettava huomioon alueiden yksityiskohtaisempia suunnitelmia tehtäessä.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Tuulivoimaloiden yhteyteen joudutaan rakentamaan pitkiä suurjännitelinjouja. Niiden vaatimat maa-alueet otetaan haltuun maanomistajilta useimmiten lunastuksen kautta, joissa käytettävät korvaustasot ovat varsinkin taimikoissa riittämättömällä tasolla. Taimikoiden arvot ovat lunastuksissa pienemmät kuin taimikon perustamiskustannukset ovat aikanaan metsänomistajalle olleet. Sähkölinjojen alle jäävän maapohjan arvon perusteena tulee käyttää keskimääräisiä taulukkoarvoja korkeampia hintoja, koska kyseessä on pakkolunastus.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

MTK ry, Metsälinja	
<p>Tuulivoimapuistojen vaikutukset metsätalouteen ovat neutraalit ja vuokratuottoja saaville maanomistajille positiiviset. Toisaalta rakentaminen supistaa hieman metsätalouteen käytettävää maa-alaa, toisaalta rakentaminen parantaa metsätalouden kuljetuksiin käytettävää tiestöä ja mahdollistaa maanomistajille huomattavasti metsätalouden tuottoja korkeamman vuokratuoton.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Maakuntakaavassa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Kainuun kaavaluonnoksen selvitysten mukaan viidestätoista seudullisesti merkittävistä tuulivoima-alueista vain kolme soveltuu hyvin seudulliseen tuulivoimatuotantoon. Viisi aluetta soveltuu mahdollisesti ja neljä heikosti. Lopuille viidestätoista ei ole arviota soveltuvuudesta seudulliseen tuulivoimatuotantoon. Kahdella alueella, joilla ei ole arviota soveltuvuudesta on maininta, että tuuliolosuhteiden perusteella soveltuvat hyvin tuulivoimaloiden energiantuotantoon. Kainuusta luulisi harvaanasuttuna maakuntana löytyvän enemmän seudulliseen tuulivoimatuotantoon hyvin soveltuvia alueita.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kainuussa tuulivoimamaakuntakaavan alueet ovat pääosin yhtiöiden tai metsähallituksen omistamilla mailla. Näin vuokratulot suuntautuvat pääosin kuntien saamia kiinteistöverotuloja lukuun ottamatta maakuntamme ulkopuolelle ja haitat jäävät paikallisille ihmisille.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kaavaehdotuksessa yli puolet kohteiden vaikutusten arvioinneista perustuvat konsulttien selvityksiin jo pitkään vireillä olleista hankkeista. Useiden kohteiden lähistöllä, jopa kilometrin etäisyydellä on vakituisia ja vapaa-ajan asuntoja. Tuulivoimamaakuntakaava ei ota kantaa varoetäisyyksiin vaan se jää osayleiskaavoilla tehtäväksi. Olisi kaavaluonnokselle eduksi, jos korostettaisiin riittävää varoetäisyyttä ja viitattaisiin tutkimuksiin, joiden mukaan vasta kahden kilometrin etäisyys nykyisin rakennettavista isoista voimaloista turvaa ihmisiä tuulivoimaloiden aiheuttamalta melulta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Vaikutusten arvioinnit ovat voittopuolisesti haittapainotteisia ihmisten, eläinten ja kasvien kannalta. Etenkin luonnon ja ympäristöasioiden suhteen asioita on selvitetty monipuolisesti. Vaikutusten arvioinnissa ei ole kuitenkaan riittävästi selvitetty eri vaikutusten (melu, välke, maisema) yhteisvaikutusta terveelliseen ja viihtyisään elinympäristöön eikä maa-seudun elinkeinoihin tai maanarvon muutoksiin.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

<p>Tuulivoimaloiden yhteyteen joudutaan rakentamaan pitkiä suurjännite- linjoja. Niitä rakennettaessa otetaan linjojen kohdalta maata pakolla maanomistajilta lunastuksen kautta. Lunastuksissa käytettävät korvaus- tasot ovat varsinkin taimikoissa riittämättömällä tasolla. Taimikoiden arvot ovat paljon pienemmät kuin ovat taimikon perustamiskustannuk- set aikanaan metsänomistajalle olleet. Sähkölinjojen alle jäävän maa- pohjan arvon perusteena tulee käyttää keskimääräisiä taulukkoarvoja korkeampia hintoja, koska kyseessä on pakkolunastus.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Paliskuntain yhdistys</p>	
<p>Tuulivoimamaakuntakaava tulee osittain poronhoitoalueelle. Alueelle sijoittuu kokonaan tai osittain viisi paliskuntaa: Halla, Näljänkä, Hos- sa-Irni (osa), Taivalkoski (osa) ja Pintamo (osa). Poronhoidolla on Kainuussa pitkät perinteet ja sen merkitys korostuu tänä päivänä erityisesti syrjäisten seutujen asuttuna pitämisessä. Koska tuulivoima sijoitetaan usein alueille, missä ei ole asutusta, sijoittuu se yleensä myös poronhoidon keskeisille laidunalueille. Sen vuoksi poronhoidon huomioiminen on erityisen tärkeää laadittavana olevassa vaihema- kuntakaavassa.</p> <p>Poronhoidon huomioiminen kaavoituksessa Poronhoitolaissa (PHL 848/1990, 3§) säädetään poronhoidolle vapaa laidunnusoikeus maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta. Lain 53 § velvoittaa viranomaisen neuvottelemaan asianosaisen paliskunnan kanssa valtion maita koskevien hankkeiden yhteydessä, mikäli ne vaikuttavat olennaisesti poronhoidon harjoittamiseen. Val- takunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) osana maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujär- jestelmää turvaavat myös poronhoidon alueidenkäyttöllisiä edellytyk- siä. Niissä todetaan, että "Poronhoitoalueella on turvattava poron- hoidon alueidenkäyttölliset edellytykset." Tätä alueidenkäyttötavoitetta turvataan kaavoilla, ennen muuta maakuntakaavoilla. MRL 24 §:n mukaan valtion viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa alueiden- käyttötavoitteet huomioon ja edistää niiden toteutumista.</p> <p>Kaavassa on toteutettu poronhoidon lakisääteisiä ja alueidenkäyttöli- isiä oikeuksia varsin hyvin. Selkeyden vuoksi nämä voisi nostaa vielä eritellymmin esille kaavaselostuksessa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Yksityiskohtaisemmat huomiot vaihemaakuntakaavaan</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i></p>

<p>Kaavaselostuksen kappaleessa 5.9. esitellään kaava-aluetta suhteessa poronhoitoalueeseen. Kartalla esitellään tuulivoima-alueiden sijoittuminen paliskunnittain; kaikki tuulivoima-alueet sijoittuvat Hallan paliskuntaan. Liitteessä 4 esitetään tuulivoima-alueet suhteessa Hallan paliskunnan toiminnallisiin alueisiin ja rakenteisiin. Kaavasta saa hyvän käsityksen siitä, miten kaava sijoittuu ja mitä vaikutuksia sillä porotalouden kannalta on. Kohtaan voisi kuitenkin lisätä selkeyden vuoksi poronhoitolakiin perustuvat asiat (PHL 3§ ja 53§). Vapaan laidunnusoikeuden merkitystä voisi kaavaselostuksessa myös avata.</p>	<p>Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Tuulivoimaloiden alueita (Iso Tuomivaara, Lumivaara ja Kivivaara-Peuravaara) koskee suunnittelumääräys: <i>... suunnittelussa on turvattava porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Toimintojen sijoittamisessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä suunniteltaessa on valtion maiden osalta neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.</i> Kappaleessa 7.3.2. käsitellään vaihemaakuntakaavan kokonaisvaikutuksia ja kappaleessa 7.4. haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja. Kaavan vaikutuksia Hallan paliskuntaan on selvitetty ja ennakoitu. Haittojen lieventämiseksi ja ehkäisemiseksi esitetään myös toimenpiteitä, joista keskeisin olisi poronhoitoalueen etelärajalla olevan peuraidan jatkaminen vähintään Lumivaaraan suunnitellun tuulivoimaloiden alueen kohdalle. Muita keinoja katsotaan olevan porojen GPS-pantaseurannan lisääminen ja teiden suolauksen lopettaminen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Maakuntakaavat ja vaihemaakuntakaavat ovat luonteeltaan yleispiirteisiä, eikä niillä voida ratkaista kaikkia yksityiskohtaisempaa suunnittelua vaativia maankäytön yhteensovittamisen kysymyksiä. Ne kuitenkin ohjaavat alueiden käytön tarkempaa suunnittelua ja myös hankkeiden toteuttamista. On hyvä, että kaavamerkinnöissä ja määräyksissä esitetään aluevarausmerkintänä poronhoitoalue ja näitä alueita koskeva täsmennetty uusi maakuntakaavamääräys, joka on yhdenmukainen muiden poronhoitoalueelle sijoittuvien uusien voimassa olevien tai toistaiseksi kesken olevien maakuntakaavojen kanssa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Oleellista porotalouden lakisääteisten ja alueidenkäytöllisten oikeuksien toteutumisesta tästä eteenpäin on varmistaa maakuntakaavan</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa</p>

ohjauksen välittyminen kunnalliseen kaavoitukseen ja muuhun alueidenkäytön suunnitteluun. Hallan paliskunnalle koituvien haittojen lieventämiseksi ja ehkäisemiseksi olisi varmistettava muun muassa poronhoitoalueen etelärajalla olevan peura-aidan jatkaminen. Muita keinoja ovat porojen GPS-pantaseurannan toteuttamisen varmistaminen ja porokolareiden ehkäiseminen teiden suolausta vähentämällä.	19.10.2015.
ProAgria Kainuu	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
TUULIVOIMATOIMIJIAT JA YRITYKSET	
ABO Wind Oy	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Caruna sähkösiirtoyhtiö	
Caruna Oy:lla on huomautettavaa maakuntakaavaehdotuksen kappaleen 7.2.3 sivun 64 kuvaukseen Kivivaara-Peuravaara tuulipuiston sähköverkkoon liittamisestä. Caruna Oy omistaa 110 kV voimajohdon välillä Seitenoikea-Suomussalmi. Caruna Oy on suunnitellut laajentavansa alueverkkoansa parantaakseen verkon käytettävyyttä ja alueen sähkönsiirron toimitusvarmuutta sekä liittääkseen tuulivoimatuotannon laajentamaansa alueverkkoon. Laajennetun alueverkon avulla tuulivoimalaitosten teho voidaan syöttää kantaverkkoon Fingridin Seitenoikean kytkinasemalla.	<i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Kainuun Etu Oy	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Loiste Sähköverkko Oy	
Loiste Sähköverkko Oy ilmoittaa, että sillä ei ole huomautettavaa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaehdotukseen.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Metsähallitus	
Metsähallitus esittää seuraavassa näkökohtia valtionmailla sijaitsevien	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>

<p>tuulipuistoalueiden kannalta. On hyvä, että maakuntakaava on tuulivoimatuotantoa mahdollistava, ja että aluerajaukset ovat riittävän laajoja ja maakuntakaavavaiheessa. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa otetaan huomioon ympäristövaikutukset ja esimerkiksi osayleiskaavoitetavan alueen rajaus tapauskohtaisesti.</p> <p>Siltä osin kuin aluerajauksissa on Metsähallituksen hallinnassa olevia valtionmaita, ovat alueet metsätalous maata, joilla tuulivoimatuotanto ja metsätalous ovat hyvin yhteen sovitettavissa.</p> <p>Ruoholamminlehto, Sotkamo (tv-15), Tuomaanmäki, Sotkamo (tv-14): Metsähallitus on lausunnossaan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaluonnoksesta (11.9.2014) esittänyt tuulivoimaloiden aluemerkin-töihin lisättäväksi aluetta Härkövaara-Pyssymäki. Kaavaehdotuksessa on esitetty alueelle uusi Ruoholamminlehdon tv-alue ja laajennettu Tuomaanmäen tv-alue. Metsähallitus pitää hyvänä asiana tehtyä alue-laajennusta ja -lisäystä.</p> <p>Piiparinmäki-Kokkosuo, Kajaani (tv-4): Piiparinmäen alueella on Metsähallituksen hanke, jonka osayleiskaavan kaavaehdotus on ollut nähtävillä.</p> <p>Murtomäki, Kajaani (tv-5): Alueella on Metsähallituksen hanke, jonka osayleiskaavan kaavaehdotus on tulossa nähtäville.</p> <p>Kivivaara-Peuravaara, Hyrynsalmi/Suomussalmi (tv-3): Metsähallitus on kehittänyt alueelle tuulivoimapuistoa. Hyrynsalmen ja Suomussalmen kunnat ovat hyväksyneet alueen osayleiskaavat keväällä-kesällä 2014.</p>	<p>Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Murtiovaara, Puolanka (tv-10), Kintasmäki-Käreikönkangas, Puolanka (tv-11): Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaehdotusselostuksen mukaan tv-10 ja tv-11 alueiden aluerajaukset ovat tarkentuneet suurten petolintujen reviiritietojen perusteella. Metsähallitus toteaa, ettei se ole omissa esiselvityksissä todennut tarvetta supistaa alueita siitä, mitä Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaluonnoksessa on esitetty. Metsähallitus esittää aluerajausten palauttamista Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaluonnoksessa esitettyjen mukaisiksi. Alueiden mahdollisessa yksityiskohtaisemmassa jatkosuunnittelussa otetaan huomioon vaikutukset mm. alueiden luontoarvoihin ja petolintuihin.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Otsotuuli Oy (<i>Myönnetty jatkoaikaa lausunnon antamiseen 9.10.2015 saakka</i>) (<i>Saapui 9.10.2015</i>)</p>	

Otsotuuli Oy ei katso tarpeelliseksi jättää lausuntoa kaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
UPM Metsä, Kajaanin metsäpalvelutoimisto (Saapui 9.10.2015)	
UPM-kymmene ei katso tarpeelliseksi jättää lausuntoa kaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Prokon Wind Energy Finland Oy	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Suomen tuulivoimayhdistys ry	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Taaleritehdas Oyj	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Terrafame Group Oy	
Ei lausuntoa.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Tornator Oy	
Tornator Oyj on vuodesta 2013 alkaen selvittänyt tuulivoimatuotannon mahdollisuuksia yhtiön Kajaanin kaupungin ja Sotkamon kunnan alueilla sijaitsevien kiinteistöjen alueilla. Yhtiö on esittänyt näiden alueiden huomioon ottamista maakuntakaavan valmistelussa. Tornatorin esittämiä hankkeita koskevat Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa esitetyt seuraavat tuulivoima-alueet: tv 7 Maaselänkangas, tv 12 Sivakkalehto, tv 13 Lamankangas-Valkeiskangas.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Sivakkalehdon alueen osalta toteamme, että maakuntakaavassa esitetty tv-rajaus jättää Tornatorin omissa selvityksissä mukana olevan Joutensuon ja Mustinsuon välisen alueen rajauksen ulkopuolelle. Esitämme, että Sivakkalehdon rajausta laajennetaan maakuntakaavaan nykyisestä alueesta kaakkoon (ks. liite).	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Mainittujen tuulivoimahankkeiden ympäristövaiikutukset selvitetään yksityiskohtaisemmin jatkosuunnittelun (mm. yleiskaavan laatiminen, mahdollinen YVA-menettely) puitteissa. Näkemyksemme mukaan	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.

<p>kaava-aineistossa olevassa liiteaineistossa esitetyt arviot keskeisistä vaikutuksista antavat esim. maankäyttö-, maisema-, linnusto- ja eläimistö- sekä ihmisten elinoloihin kohdistuvista vaikutuksista haitallisemman vaikutelman kuin omissa tähän asti tehdyissä arvioineisamme on muodostunut. Arviointiin sisältyvistä epätarkkuuksista tuomme esille Maaselänkankaan maisemavaikutusten arviointiin liittyen Iso Viinijärveltä mainitun asuinrakennukset ja loma-asunnot.</p>	
<p>Muilta osin Tornator on tyytyväinen tuulivoimakaavaehdotuksessa esitettyihin aluevarauksiin eikä sillä ole muuta huomautettavaa kaava-aineistosta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>TuuliSaimaa Oy</p>	
<p>TuuliSaimaa Oy suunnittelee 27 voimalaa käsittävän tuulivoimapuiston rakentamista Vaalan Metsälamminkankaalle. Tuulivoimarakentamisen mahdollistava Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava on hyväksytty 30.6.2015.</p> <p>Tuulivoimapuiston energiansiirto valtakunnan verkkoon toteutetaan uuden 110 kV:n ilmajohdon kautta kantaverkon liityntäpisteeseen Vuolijoelle.</p> <p>Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan valmistelu päättyi Vaalan kunnan alueella kaavan ehdotusvaiheessa ja näin ollen Vaalan Metsälamminkankaan hankealue jäi kaavoituksen ulkopuolelle. Vaalan hyväksytty tuulivoimaosayleiskaava-alue sijoittuu Kajaanin rajalle kiinni tuulivoimamaakuntakaavan ehdotuksessa osoitettuun Metsälamminkankaan tuulivoimaloiden alueeseen (tv-6).</p> <p>TuuliSaimaa Oy:n Vaalan kunnan puolella sijaitsevalle Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston alueelle on osayleiskaavaa varten laadittu yksityiskohtaiset ja kattavat ympäristöselvitykset. Hankkeesta on lisäksi tehty erillinen, luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointi Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet (FI1200800) ja Rimpineva-Matilanneva (FI1200923) Natura-alueiden osalta. Tehdyt selvitykset ulottuvat myös maakuntakaavaehdotuksen mukaiselle Metsälamminkankaan tuulivoimaloiden alueelle (tv-6). Selvitysten perusteella alue soveltuu hyvin tuulivoimarakentamiseen.</p> <p>Tuulivoimamaakuntakaavan aluevarausmerkintä mahdollistaa 3-5 kpl teollisen kokoluokan tuulivoimalan rakentamisen. Aluevaraus palvelee hyvin Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston tulevaisuuden laajentu-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

<p>mismahdollisuuksia. Maakuntakaavan mukaiset voimalat on mahdollista liittää suoraan Metsälamminkankaan tuulivoimapuistoa varten rakennettavaan 110 kV voimajohtolinjaan.</p>	
<p>TuuliSaimaa Oy:n näkemyksen mukaan maakuntakaavaehdotuksessa osoitettu Metsälamminkankaan tuulivoimaloiden aluevarausmerkintä (tv-6) on tarkoituksenmukainen ja se tulee sisällyttää Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaan.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

YKSITYISET MIELIPITEET	VASTINE
KANNANOTON TAI MIELIPITEEN SISÄLTÖ	
Juntunen Jussi	
<p>Pyydän keskeyttämään Hyrynsalmen Lumivaaran ja Peuravaaran alueelle tulossa olevaa Otsotuuli Oy:n ja Prokon Wind Energy Finland Oy:n Tuulivoimapuiston suunnittelua siihen asti kunnes jäljempänä olevat asiat on selvitetty.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Pyydän myös ottamaan huomioon matkailun kehittämispotentiaalin Kainuun tulevassa tuulivoimamaakuntakaavassa Hyrynsalmen Peuravaaran, Lumivaaran, Ukkohallan, Tuomivaaran, Puolangan Paljakan sekä näitten alueiden lähellä olevan Natura 2000 alueen osalta seuraavia asioita:</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>1. Hyrynsalmen kunnalta puuttuu yleiskaava mikä ohjaa tulevaisuudessa Kunnan alueiden kehityssuunnitelmaa. Suunnitelman puute vaikeuttaa eri liiketoiminnasta hyötyvien tahojen huomioon ottamisen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kainuun maakuntavaltuuston käynnistämässä Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 25.3.2013 tehdyllä päätöksessä mainitaan että: <i>"Kaavassa osoitetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet Kainuussa"</i>. Tuossa selvityksessä mainitaan myös että Natura-alueet ja puskurivyöhykkeet jätetään automaattisesti pois yleensä aina koska Natura-alueilla on myös muita suojeltavia arvoja, joita jäljempänä tässä esitän. Lähteet: Merja Paakkari Hafmex Wind Oy 10/6/2011 Sisä-Suomen tuulivoima selvitys. http://www.kainuunliitto.fi/files/atoms/files/sisa-suomen-tuulivoimaselvi-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

tys_raportti.pdf	
<p>2. Hyrynsalmen Peuravaaraan ja Lumivaaraan parhaillaan suunnitella oleva (yllä mainittu) Tuulivoimapuisto (muistutuksen jättöaika Hyrynsalmen kunnalle 28.9.2015) haittaa kehittymässä olevaa matkailuliiketoimintaa, jota on tukenut mm. Natura-alueen erämaahenkisyys, upeat retkeilymaastot sekä vanhat hienot metsämaisemat. Alue on merkitty myös Luontomatkailun kehittämisalueeksi. http://www.kainuunliitto.fi/ajankohtaista/tiedote-kainuun-maakuntahallituksen-paatoksista-2192015</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>3. Pyydän huomioimaan Hyrynsalmen kunnan alueella olevia maanomistajia ja useita satoja lomamökin omistajia (Erään arvion mukaan n. 800 kpl). Näitä mökkejä on myös vuokrakäytössä jotka moninkertaistavat alueen luonnosta nauttivien lomailijoiden määrän. Lähde: (Merja Paakkari Hafmex Wind Oy 10/6/2011 Sisä-Suomen tuulivoima selvitys). http://www.kainuunliitto.fi/files/atoms/files/sisa-suomen-tuulivoimaselvitys_raportti.pdf</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>4. Ukkohallan, Tuomivaaran, Lumivaaran, Peuravaaran sekä Paljakan vaarametsät täyttävät maisemasuojelu-hankkeen kriteerit, joita ympäristöministeriön MAPIO-työryhmä valmistelee parhaillaan. Ihmettelen Miten Natura-alueella, Peuravaaran päällä, 380 m korkeudessa sijaitseva 200 vuotta vanha ikikuusikko ei ole päässyt Kainuun liiton 2013 tekemään maisemasuojelu hankkeeseen mukaan? Tuo upea nähtävyys loistaa 10 kilometrien päähän ympäri Kainuuta. Tämä on jäänyt huomioimatta Tuulivoimamaakunta selvityksessä. Pyydän ottamaan huomioon maisemasuojelu-hankkeen kriteerit, jota ympäristöministeriön MAPIO-työryhmä valmistelee kaavoitukseen käytettäväksi. Asialla on huomattava matkailua parantava vaikutus. http://www.maaseutumaisemat.fi/wp-content/uploads/2011/09/inventointiohje_fi_300910.pdf</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>5. Ehdotettu tuulivoimapuiston kaava menee päällekkäin Natura 2000 alueen kanssa, joka on myös määritelty hiljaiseksi alueeksi Maakuntakaavassa (Luontoliiton vaatimus ja Valtioneuvoston ympäristöministeriölle antama ohje). Pyydän säilyttämään Natura 2000 alueen edelleen hiljaisena alueena Valtioneuvoston ympäristöministeriölle esittämän ja Luontoliiton vaatimuksen mukaisesti.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>6. Selvityksissä ei ole otettu huomioon (wwf.fi/metsat) Vaara-Kainuun kansallispuistoesitystä, - kansallisomaisuus turvaan-hanketta-, joka on</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa</p>

<p>laitettu vireille 2012. Pyydän ottamaan huomioon Vaara-Kainuun kansallispuistoesityksen "kansallisomaisuus turvaan- hanke 2012" tuulivoimahankkeiden kaavoituksessa.</p>	<p>19.10.2015.</p>
<p>7. Kaavoituksessa tulee ottaa huomioon Ympäristöministeriön tekemä selvitys (Emilia Weckman Suomen ympäristö 5/2006, Luonto, 42 s. SY5/2006 Tuulivoimat ja maisema).</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>8. Talvella retkeilijät ovat vaarassa jäänputoamisvaaran vuoksi. Alue on poikkeuksellisen lumista seutua kuten nimikin sanoo (Lumivaara). Tuulimyllyjen lapoihin kertyy jääpaakkuja, jotka irtoavat ajoittain ja lentävät talviretkeilijöiden päähän (tällä tarkoitetaan omatoimisia umpihan- kisuksilla hiihtäjiä ja lumikenkävaeltajia erämaassa). Alue on suosittua retkeily- ja matkailualueita. Turvatekniikan keskuksen (TUKES) tekemä selvitys turvallisuudesta puuttuu. Pyydän teettämään turvatekniikan keskuksella turvallisuusselvityksen ennen kaavoituksen eteenpäin viemistä ja näin varmistamaan, että tuulimyllyt eivät aiheuta tapatur- mavaaraa omatoimiselle luonnossa liikkumiselle.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>9. Melumittaukset Lumivaarassa on tehty tilastollisen keskiarvon mu- kaan eikä todellisuuteen perustuen. Talvella, kovalla pakkasella ääni kantaa paljon kauemmaksi kuin lämpimällä kesäsäällä. Lämpötilaan verrannollista melumittausta ei ole tästä tuulipuistosta esitetty, todelli- set meluvaikutukset ympäristöön puuttuvat. Tuulimyllyistä ei ollut saa- tavilla tarkkoja koordinaatteja mihin ne tulevat. Tällä paikalla maasto on hyvin vaihtelevaa ja pienikin muutos sijainnissa vaikuttaa heijastuksi- neen alueen äänimaisemaan ". Lisäksi <i>laitetoimittajan</i> melumittauk- sessa oli käytetty 1-2 MW voimaloiden suoja-etäisyyksiä. Nyt tälle alu- eelle ollaan tuomassa 5MW voimaloita! Muualla Euroopassa tämän kokoisille voimaloille on vaadittu vähintään 2 km suojaetäisyys lähim- pään asuntoon. Tässä kaavaehdotuksessa ei ole selvitetty kuinka suu- reksi melutaso nousee kun 17 kpl 5 MW tuulimyllyjen ääniaallot sattuvat samaan vaiheeseen taajuuden mukaan. Näin ääni kertaantuu isom- maksi Fysiikasta tunnetun aaltoliike-säännön mukaisesti. Lähde: Sosi- aali- ja Terveysministeriön lausunto 17.9.2013. Pyydän tekemään ennen kaavoitusta melumittauksen riippumattoman asiantuntijan toi- mesta huomioiden eri vuodenaikojen vaikutus meluun.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>10. Suoja- eli puskurivyöhykkeet. Tuulivoimaloiden lintuihin kohdistu- vat häiriövaikutukset ulottuvat satojen metrien tai jopa kilometrien päähän. Tämän häiriövaikutuksen vuoksi ei riitä, että yksin edellä</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

<p>mainitut tuulivoimalle kielletyt alueet jätetään tuulivoimasuunnittelun ulkopuolelle. Alueiden ympärille tarvitaan suojavyöhykkeitä, joille ei rakenneta tuulivoimaa, ja joiden avulla varmistetaan, ettei alueille kohdistu vaikutuksia. Birdlife Suomen mukaan lintuja koskevien suojavyöhykkeiden tulee olla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sisämaassa ja rannikolla 500-1000 metriä alueen linnuston luonteesta riippuen vähintään 500 metriä äärimmäisen uhanalaisten tai erittäin uhanalaisten lajien pesimäpaikoista (mm. sinipyrstö lintu). - vähintään 2 kilometriä suurikokoisten uhanalaisten petolintujen pesimäpaikoista. <p>Alueet, joihin Birdlife Suomen mukaan ei voi rakentaa tuulivoimaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - luonnonsuojelualueet mukaan lukien Natura 2000 ja erämaa-alueet - suurikokoisten lintujen vakituiset kaartelupaikat, erityisesti avokallioalueet - luonnontilaiset suot, metsät <p>Lumivaara, Peuravaara, Paljakka kuuluvat arvokkaaseen lintu-alueeseen Kainuussa (FINIBA) Tämä on mainittu myös Kainuun liiton teettämässä Sisä-Suomen tuulivoimaselvityksessä sivulla 23 (Merja Paakkari).</p> <p>Lähteet:http://www.birdlife.fi/finiba L http://www.kainuunliitto.fi/files/atoms/files/sisasuomentuulivoimaselvitysraportti.pdf http://www.birdlife.fi/suojelu/paikat/tuulivoima.shtml Pyydän ottamaan kaavassa huomioon suoja- eli puskurivyöhykkeet tuulivoimaloiden osalta.</p>	
<p>Pyydän saada kirjallisen vastauksen siitä miten nämä asiat huomioidaan niin että kaikki Ympäristökeskuksen asettamat Luonnonsuojelija maisema-arvot säilyvät entisellään, ihmisten turvallisuus ja terveys ei vaarannu sekä luontomatkailun kehittymistä ei estetä.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Tehtävässä Yleiskaavassa sekä Tuulivoimamaakuntakaavassa pyydän myös selvittämään Arvokkaat maisema-alueet Hyrynsalmen kunnan alueella. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on osoitettava maakuntakaavoissa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

Kajaanin seudun luonto ry	
<p>Kajaanin alueelle on ehdotettu kahta tuulivoima-aluetta aivan välittömään NATURA-kohteiden läheisyyteen. Nämä ehdotetut alueet ovat 1) Murtomäki ja 2) Metsälamminkangas.</p> <p>1) Murtomäki Murtomäen kohde on lähimmillään vain n. 0,5 km päässä Talaskankaan luonnonsuojelualueesta. Talaskankaan luonnonsuojelualue on valtakunnallisesti tunnettu alue, jonka arvo tulee kohoamaan tulevaisuudessa retkeilykohteena. Tuulivoima tulisi heikentämään alueen retkeilyarvoja. Esim. hiljaisuuden kokemisen arvostus tulee merkittävämmäksi. Tuulivoimalaitoksista lähtevä humina ja välke heikentäisivät täten retkeilyarvoja. Tämä retkeily- ja virkistysarvojen heikentyminen on todettu myös kaava-alueen sisällä, joten samojen arvojen heikentyminen on väistämättä nähtävissä myös Talaskankaan NATURA-alueella. Myös linnusto tulisi kärsimään varsinkin pesimäaikana. Mielestämme olisi syytä tutkia Murtomäen alueen liittämistä osaksi Talaskankaan NATURA ja -retkeilyaluetta. Tämä olisi pitemmällä tähtäimellä tuulivoimaa parempi vaihtoehto.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>2) Metsälamminkangas Metsälamminkankaan kohde pilaa Oulujärven maisema-arvoja, koska se sijaitsee tämän laajan järven läheisyydessä. Myös omalta osaltaan alueen retkeily- ja virkistysarvot tulisivat kärsimään. Läheisyydessä sijaitsevan Natura-alueen soiden linnusto tulee kärsimään. Näillä perusteilla tästäkin tuulivoimakohteesta tulisi luopua.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
Karjalainen, Hannu	
<p>Kannanotto koskee Kivivaara-Peuravaaran tuulivoimaloiden aluetta. Alueella sijaitseva sääksen pesä vaikuttaa alueen toteutumiseen. Jos sääkset eivät ilmesty pesälleen vaikkapa ensi vuonna, laajempi kokonaisuus tuulivoimaloiden alueesta voi toteutua.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Loisteen mukaan he ovat ostaneet alueelta 42 voimalan hankkeen Taalerintehtaan kanssa. Maakuntakaavaehdotuksen tekstissä voimaloista sijoittuu 33 Suomussalmelle ja 11 Hyrynsalmelle. Suomussalmen lukema pitäisi olla 22.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Mielenkiintoista on se, että Metsähallitus on hakenut Energiavirastolta</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>

<p>lupaa 140.910 kVA:n tehoisille voimaloille. Kaavaehdotuksen mukaan voimaloiden nimellisteho olisi 99 MW plus 9 voimalan teho (27MW) eli yhteensä 126 MW, joka lienee 126.000 kVA:a. Ilmeisesti alueelle suunnitellaan teholtaan suurempia voimaloita kuin 3 MW:a tai sitten hake-mus perustuu suuremmalle määrälle voimaloita?.</p>	<p>Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Eniten kuitenkin risoo se, että rakennusvaiheen ja tuotantovaiheen aluetalouteen tuomat hyödyt ovat ihan hatusta vedettyjä lukuja. Kiin-teistöverokin voimalasta (3 MW) ei ole 10-20.000 euroa per vuosi. To-siasiassa se lienee noin 6-7.000 euroa. Esimerkiksi Tuuliwatti ei suostu ilmoittamaan rakennusvaiheen eikä tuotantovaiheen työllistävyyttä eikä maksamiaan kiinteistö- ja tuloveroja (joita se tosin maksa yhtään)</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Ja lopuksi: Milloin neuvottelu kaavasta Hyrynsalmen kunnan edustajien kanssa on ollut tai tulee olemaan ja tuleeko muistio julkiseksi?</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Keränen Juh</p>	
<p>Mielipiteen sisältö vastaa sisällöltään Juntunen Jussi mielipidettä (ks. edellä).</p>	<p>Vastineet vastaavat Juntunen Jussi mielipiteestä annettuja vastineita (ks. edellä). Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Keränen Kalle</p>	
<p>Mielipiteen sisältö vastaa sisällöltään Juntunen Jussi mielipidettä (ks. edellä).</p>	<p>Vastineet vastaavat Juntunen Jussi mielipiteestä annettuja vastineita (ks. edellä). Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Keränen Paavo ja Pirjo</p>	
<p>Pyydän huomioimaan seuraavanlaisia seikkoja liittyen Lumivaaran-alueelle suunniteltavaan tuulivoima- alueeseen. Lähteet ja tutkimukset joita on käytetty Kainuun Maakuntakaavanehdotuksessa eivät ole puolueettomia, koska lähteinä on käytetty runsaasti mm. Pöyry Fin-land Oy:n ja Ramboll Finland Oy:n tuottamaa materiaalia. Kyseessä ovat ne tahot, jotka ovat mukana rakentamassa näitä tuulimylyjä tälle Lumivaaran alueelle. Saadaanko kyseisten toimijoiden tuottamasta materiaalista riittävän puolueetonta tietoa?</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Keskustelussa Otsotuuli Oy:n Atte Lohman kanssa 20.1.2015 klo</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>

<p>17.00. Pyysimme häneltä uutta luontoselvitystä liittyen näihin tuulivoimakaavoihin, kun kaavojenlaatija Liisa Märijärvi-Vanhanen sanoi että sellainen on tehty. Atte Lohman vastasi: että sellaista ei ole, eikä sitä tulla tekemään. Pyydän selvitystä asiasta, että miksi menetellään tällä tavalla. Vaikka Ely-keskus näki paljon puutteita YVA - selvityksissä. Uudelle luontoselvitykselle on tarvetta, koska myllyjen paikkoja on siirrelty verrattuna aikaisempaan kaavaan ja luontoselvitykseen. Muutokset myllyjen paikkojen osalta vaikuttavat luontoon jälleen uudella tavalla. Muuttuneiden myllyjen paikkojen ja tie/sähkösiirtoreittien muutokset vaikuttavat ympäristöön, luontoon ja kasvustoon. Tämä asettaa tarpeen uudelle luontoselvitykselle.</p>	<p>Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Luontoselvityksessä ja kaavaehdotuksissa alueen suurpetokantaa ei ole tutkittu riittävällä tarkkuudella. Huomioimatta on mm. jätetty petoyhdyshenkilöiden RKT:lle lähettämät petohavainnot. Paavo Keränen on lähettänyt mm. RKT:n tutkimuslaitokselle noin kymmenen vuotta raportteja suurpetojen jälkihavainnoista. Luontoselvityksestä on jätetty kokonaan mainitsematta ilves, sen kanta on alueella erittäin runsas. Viime talvena Lumivaaran alueella on asunut ilves emä kahden pennun kanssa. Ahmakanta ja jälkihavainnot ovat runsastuneet Lumivaaran alueella. Alue on myös karhujen elinaluetta, karhuilla on ollut talvipesiäkin useana vuonna Lumivaarassa. Lisäksi alueella on melkein vuosittain susien jälkihavainnoja. Kyseinen vaara-alue on suurpetojen läpikulku- ja elinaluetta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Linnuston osalta selvityksestä suuria puutteita, erittäin uhanalain sinipyrstö on sivutettu tutkimuksissa kokonaan. Lumivaara on harvinaisen sinipyrstön elin- ja asuinaluetta. Maakotka lenteli 30.8.2015 Vaaranrinnanpuroilta Lietejärveä kohti klo 16.00 aikoihin. Viime viikon aikana Lumivaaran on ylittänyt useat hanhiparvet näin ollen syysmuuttoa on paljon. Korpikolva on jätetty kokonaan mainitsematta. Lepäkö havainnoita on tänäkin kesänä Lumivaaran alueita niin kuin aiempinakin kesinä. Alueelta on viimekeväänä havainto viitasammakosta, joka on hyvin arka ja suipponokkainen, väritykseltään vaalea. Perhoset on jätetty kokonaan tutkimuksissa huomioimatta. Alueelta on viime kesänä havainto mm. tummaverkkoperhosesta. Kyseiset lajit vaativat runsaasti lisätutkimuksia alueelta, ettei kyseisille harvinaisille lajeille tapahdu mitään peruuttamatonta vahinkoa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Paljon on myös Prokon Lumivaaran puolella luontoselvityksessä puut-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>

teita, mutta ei näitäkään Jukka Syrjän mukaan tulla tekemään uudelleen. Kysymys kuuluu, miksi näin? Koska selvityksissä on selkeitä puutteita.	Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Muilta osin mielipiteen sisältö vastaa Juntunen Jussin antamaa mielipidettä (ks. edellä mainittu)	Vastineet vastaavat Juntunen Jussi mielipiteestä annettuja vastineita (ks. edellä). Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Keränen Silja	
Valmistelu ja siihen liittyvä aineisto on varsin perusteellista – kiitos siitä!	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Valtakunnan tavoite 9000 GWh vuodelle 2025. Kainuun ilmastostrategiassa tavoite Kainuulle 75 GWh. Suomen sähköntuotannon kokonaisuutta voidaan tarkastella hyvin eri tavoin. Omassa hahmotelmassani tuulivoimaa olisi jopa 25 000 GWh vuonna 2040: http://siljakeranen.fi/blogi/mita-ajattelen/energiasta/ Se on aika paljon, eikä tässä Kainuun tuulivoimakaavassa (joka ulottuu vuoteen 2030) ihan noin mittaviin tuulivoimalisäyksiin pidä pyrkiä. Mutta jonkin verran enemmän tuulivoimaa kaavan tulisi Kainuuseen sallia. Olisiko potentiaalisia alueita ihan maakunnan pohjoisosassa, jossa lähin kantaverkko olisi sitten Koillismaan puolella? Tai jo rakennetuilla alueilla, jossa ihmistoiminnan jälki on jo muutenkin merkittävä. Esimerkiksi teollisuusalueet sekä maanteiden, ratojen ja voimalinjojen varret. Näihin tuulivoimarakentamista pitäisi ohjata (käytännössä varmasti eri säädöksiä höllentäen) huomattavasti nykyistä enemmän. Kaava perustuu pitkälti jo olemassa olevien hankkeiden kaavoittamiseen – kaavaan sisällytetystä tuulivoima-alueista vain neljä? (tv 09, 10, 11 ja 14) ovat sellaista, joissa ei ole toteuttajaa tiedossa. Kaavan voimassaoloaika ulottuu kuitenkin vuoteen 2030. Epäilen, tuo muutaman kohteen kaavoitusvara olisi riittävä mahdollisille tuleville hankkeille. Siitäkin syystä kaavoitusvara eli alueita tuulivoimalle tulisi olla enemmän.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Tuulivoimapuistojen sijoittelussa äärettömän keskeistä on huomioida etenkin maisema- ja luontoarvot sekä lähiasutus. Kaavaselostuksessa: ”Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut lausunnon (STM/2593/2013, 17.9.2013) ympäristö- ministeriölle Varsinais-Suomen tuulivoimavai-	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.

<p>hemaakuntakaavasta. Lausunnossaan ministeriö on katsonut, että maakuntakaavoituksessa tuulivoima-alueiden suojavyöhyke lähimpään asutukseen tulisi olla 2 kilometriä.” Myös Kainuun tuulivoimavaihemaa-kuntakaavassa suojavyöhykkeen pitäisi olla tämä kaksi kilometriä.</p>	
<p>Maisema- ja luontoarvot ovat mietityttävät etenkin Teerivaaran (tv-8) ja Lumivaaran (tv-2) tapauksessa. Lumivaara on keskellä hiljaista aluetta ja aivan Natura-alueen vieressä. Teerivaara näkyy varmasti kauas Oulujärvelle – sen vaikutuksia maisemaan olisi ehdottomasti pitänyt arvioida osa liitteen 2 arviointia. Miksi se ei ollut mukana? Lisäksi maisema-arvot mietityttävät Kainuun vaarajaksolla, Ukkohalla-Paljakka-alueella. Kainuun yksi vahvuus on erämaisuuus, hiljaisuus ja rauha – kauas näkyvät tuulimyllyt väistämättä vaikuttavat tähän negatiivisesti. Toisaalta tuulimyllyjen hyvä puoli on se, että kun ne toiminta-ajan jälkeen poistetaan, maisemavaikutus häviää. Toinen vaara-Kainuun maisemaan merkittävästi vaikuttava asia on metsätalous, jonka maisemavaikutuksia pitäisi huomioida huomattavasti nykyistä enemmän.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kainuun eteläpuolelle – Kajaanin & Sotkamon eteläosiin – sijoittuvat tuulivoimahankkeet ovat mielestäni hyvä asia, kunhan luontoarvot huomioidaan asianmukaisesti eikä mennä lähelle Hiidenportin kansallispuistoa (kuten nyt ei olekaan). Oli hyvä, että kaavaselostukseen oli nostettu hiljaiset alueet, vaikka ne eivät ole Kainuun maakuntakaavassa. Osa Kainuun eteläosan hankkeista sekä Lumivaaran hanke sijoittuvat näille hiljaisille alueille. Tässä maakuntakaavaprosessissa onkin keskeistä arvioida, kuinka merkittäviä nämä hiljaiset alueet ovat virkistyskäytölle ja matkailulle.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kyhälä, Kimmo</p>	
<p>Tuulivoimapuistot tulee sijoittaa alueille (aivan kuten teollisuuspuistot yms.), joissa siitä ei ole haittaa muille elinkeinoille, loma-asukkaille ja matkailulle.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Muilta osin mielipide vastaa Juntunen Jussi lausuntoa (ks. edellä).</p>	<p>Muilta osin mielipiteen vastineet vastaavat Juntunen Jussi mielipiteestä annettuja vastineita (ks. edellä). Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

Matkailuyhdistys Puolanka-Paljaka Ry	
<p>Matkailuyhdistys Puolanka-Paljaka Ry on vuosikokouksessaan käsitellyt Tuulivoimakaavoja Puolanka-Paljakan lähialueille sekä Ukkohalla-Paljakan matkailualueille. Toteutuessaan tuulivoimat aiheuttavat alueen matkailuelinkeinoille merkittävää haittaa. Molemmilla alueilla on Masterplan suunnitelmat yhteistyössä kuntien kanssa valmisteilla. Alueen luonto- ja hyvinvointimatkailu perustuu Kainuun korkeimpien vaarojen luontoon ja hyvin suunniteltuun kaavoitukseen loma-asumisen ja palvelujen osalta.</p> <p>Mm. Paljakan Luonnonpuisto sekä suunnitteilla oleva Ukkohallan ja Paljakan yhdistävä Kansallispuisto sekä muu kehittäminen vaarantuu, mikäli nämä maisemat pilataan tuulivoimaloilla. Tuulivoimat tulee sijoittaa alueille, missä ne eivät pilaa maisemaa eivätkä haittaa matkailuelinkeinoa. Tutkittuhan jo on, että Paljakan vaarojen (Hyrnsalmi-Puolanka) aarnimetsä alue muodostaa ainutlaatuisen luontoympäristön Suomessa.</p> <p>Pyydämme keskeyttämään Hyrnsalmen Tuomivaaran, Lumivaaran ja Peuravaaran alueelle tulossa olevaa Otsotuuli Oy:n ja Prokon Wind Energy Finland Oy:n Tuulivoimapuiston suunnittelua siihen asti kunnes jäljempänä olevat asiat on selvitetty. Pyydän myös ottamaan huomioon matkailun kehittämispotentiaalin Kainuun tulevassa tuulivoimamaakuntakaavassa Hyrnsalmen Peuravaaran, Lumivaaran, Ukkohallan, Tuomivaaran, Puolangan Paljakan sekä näitten alueiden lähellä olevan Natura 2000 alueen osalta seuraavia asioita: Hyrnsalmen Kunnan on syytä aloittaa yleiskaavallinen tarkastelu kunnan alueella asiasta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Tuulivoimapuistot tulee sijoittaa alueille (aivan kuten teollisuuspuistot yms.), joissa siitä ei ole haittaa muille elinkeinoille, loma-asukkaille ja matkailulle. Esitämme, että Hyrnsalmen Kunta tekee yleiskaavallisen tarkastuksen tuulivoimapuistojen vaikutuksista sekä sijoittelusta kunnan alueelle.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Hyrnsalmen osalta Maakuntakaavan käsittely pitää pysäyttää ennen yleiskaava tarkastelun valmistumista.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Kaavaselostuksessa Kainuun Liitto jo itse toteaa (liite), että tuulivoimala on merkittäviä haittavaikutuksia elinkeinolle, matkailulle, maisemaa eli kokonaisuudessaan se tuo merkittävän haitan ja kiinteistöjen ar-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>

<p>vonalentumisen matkailukeskuksen loma-asunnoille Ukkohallassa. Tämä johtaa suoraan mökinomistajien ja liiketoiminnan harjoittajien oikeuteen saada vahingonkorvausta Kainuun Liitolta ja Hyrynsalmen Kunnalta.</p>	
<p>Muilta osin mielipiteen sisältö vastaa Juntunen Jussin antamaa mielipidettä laajennettuna koskemaan Lumivaaran lisäksi myös Iso Tuomivaaraan aluetta (ks. edellä mainittu)</p>	<p>Vastineet vastaavat Juntunen Jussi mielipiteestä annettuja vastineita (ks. edellä). Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Matkailuyhdistys Ukkohalla-Hyrynsalmi ry</p>	
<p>Toteutuessaan tuulivoimat aiheuttavat alueen matkailuelinkeinoille merkittävää haittaa. Molemmilla alueilla on Masterplan suunnitelmat yhteistyössä kuntien kanssa valmisteilla. Alueen luonto- ja hyvinvointimatkailu perustuu Kainuun korkeimpien vaarojen luontoon ja hyvin suunniteltuun kaavoitukseen loma-asumisen ja palvelujen osalta. Mm. Paljakan Luonnonpuisto sekä suunnitteilla oleva Ukkohallan ja Paljakan yhdistävä Kansallispuisto sekä muu kehittäminen vaarantuu mikäli nämä maisemat pilataan tuulivoimaloilla. Tuulivoimat tulee sijoittaa alueille missä ne eivät pilaa maisemaa eivätkä haittaa matkailuelinkeinoja.</p> <p>Pyydämme keskeyttämään Hyrynsalmen Iso Tuomivaaran Tuulivoimapuiston suunnittelua siihen asti kunnes jäljempänä olevat asiat on selvitetty. Pyydän myös ottamaan huomioon matkailun kehittämispotentiaalin Kainuun tulevassa tuulivoimamaakuntakaavassa Hyrynsalmen Peuravaaran, Lumivaaran, Ukkohallan, Tuomivaaran, Puolangan Paljakan sekä näitten alueiden lähellä olevan Natura 2000 alueen osalta seuraavia asioita: Hyrynsalmen Kunnan on syytä aloittaa yleiskaavallinen tarkastelu kunnan alueella asiasta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Samalla toteamme, että Iso Tuomivaara on tunnettu liito-oravien pesintäalue jo pitkältä ajalta ja tuulivoima konsulttien omat selvitykset ovat selvästi ristiriidassa ja lainavastaisia tämänkin osalta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Tehtävässä Yleiskaavassa sekä Tuulivoimamaakuntakaavassa pyydämme myös selvittämään Arvokkaat maisema-alueet Hyrynsalmen kunnan alueella. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on osoitettava maakuntakaavoissa. Kainuun korkein vaara luulisi olevan arvokas maisema-alue.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>
<p>Tuulivoimapuistot tulee sijoittaa alueille (aivan kuten teollisuuspuistot</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>

yms.), joissa siitä ei ole haittaa muille elinkeinoille, loma-asukkaille ja matkailulle. Esitämme, että Hyrynsalmen Kunta tekee yleiskaavallisen tarkastuksen tuulivoimapuistojen vaikutuksista sekä sijoittelusta kunnan alueelle.	Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Hyrynsalmen osalta Maakuntakaavan käsittely pitää pysäyttää ennen yleiskaava tarkastelun valmistumista.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Kaavaselostuksessa Kainuun Liitto jo itse toteaa (liite), että tuulivoimalla on merkittäviä haittavaikutuksia elinkeinolle, matkailulle, maisemaa eli kokonaisuudessaan se tuo merkittävän haitan ja kiinteistöjen arvonalentumisen matkailukeskuksen loma-asunnoille Ukkohallassa. Tämä johtaa suoraan mökinomistajien ja liiketoiminnan harjoittajien oikeuteen saada vahingonkorvausta Kainuun Liitolta ja Hyrynsalmen Kunnalta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Ukkohallan loma-asunnon omistajista 80 % vastustaa Iso Tuomivaaran tuulivoimapuistoa. Pidätämme oikeuden hakea korvausta syntyvistä haitoista.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Muilta osin mielipiteen sisältö vastaa Juntunen Jussin antamaa mielipidettä laajennettuna koskemaan Lumivaaran lisäksi myös Iso Tuomivaaraan aluetta (ks. edellä mainittu)	Vastineet vastaavat Juntunen Jussi mielipiteestä annettuja vastineita (ks. edellä). Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Mutikainen, Ahti	
Mielipide vastaa sisällöltään Juntunen Jussi mielipidettä (ks. edellä)	Vastineet vastaavat Juntunen Jussi mielipiteestä annettuja vastineita (ks. edellä). Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.
Pyykkönen Hannu ja Pirjo, Pyykkönen Olavi ja Sinikka, Pyykkönen Yrjö ja Taimi, Pyykkönen Jukka, Pyykkönen Emil perikunta	
Suurjännitelinjan linjaus Peuravaara- Aittokoski (Kivivaara – Peuravaara) Pyykkölänvaaran vaara-asutusalue on määritelty maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurimaisema-alueeksi (Kainuun ELY-keskus). Erityisen kaunis on avoimen hoidetun peltomaiseman yli avautuva metsien verhoama näkymä. Etualalla on Kestin- ja Sakaranvaarat. Taustalla Hallan vaara jossa näkyi aikoinaan myös Seurasaaressa siirretty Hal-	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.

<p>Ianpirtti. Taaimmaisena horisontissa näkyvät Hyrynsalmen Iso- ja Pieni-tuomivaaraa ja Paljakka.</p> <p>Kainuun Tuulivoimamaakuntakaavassa on linjattu Suurjännitelinja juuri Pyykkölänvaaran maisemallisesti arvokkaimman näkymän poikki. Näkymä avautuu länteen jonne aurinkokin laskee. Sinkityt teräspylväät ja kirkkaat linjat loistavat auringossa pilaten muuten niin rauhallisen ja kauniin näkymän.</p> <p>Me kaunista maisemaa arvostavat ja sen säilymisestä huolta kantavat Pyykkölänvaaran asukkaat esitämme toisenlaista linjausta josta ei ole haittaa tälle arvokkaalle maisemalle.</p> <p>Vaihtoehdot linjalle:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Linja Sakaranjärven eteläpuolelta entisen linjan rinnalle. 2. Linja Sakaranjärven pohjoispuolelta Kestin ja Sakaranvaaran eteläpuolelta entisen linjan rinnalle. <p>Liitteenä kartat em. linjauksista.</p>	
<p>Pyykkönen Sami</p>	
<p>Pyydämme huomioimaan kaavassa esitetystä (Kivivaara/Peuravaara - Aittokoski) voimalinjan mahdollisessa tarkemmassa suunnitteluvaiheessa omistamamme Hirviaho nro:38:0 nimisen tilan asuinrakennukset sekä loma-asuntomme siten että voimalinja ei sijaitisi niiden läheisyydessä.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Vastineluonnos esitellään maakuntahallituksen kokouksessa 19.10.2015.</p>